

Проведення дактилоскопічної експертизи в період дії воєнного стану в Україні

Вікторія Маруніч

Закарпатський НДЕКЦ МВС України, м. Ужгород, Україна,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9445-3945>, e-mail: vikismail@ukr.net

Розглянуто питання проведення дактилоскопічної експертизи в умовах воєнного стану, висвітлено основні принципи і методи такої експертизи, а також проаналізовано досвід застосування цього виду експертизи в Україні.

Ключові слова: дактилоскопія; експертиза; папілярні візерунки; ідентифікація осіб; дактилоскопічні данні.

Conducting Dactyloscopic Examination under Martial Law in Ukraine

Viktoriia Marunych

This paper considers the issue of dactyloscopic examination under martial law, highlighting the main principles and methods of such examination. It also analyzes the practical experience of conducting this type of examination in Ukraine.

Keywords: dactyloscopy; examination; papillary ridges; identification of persons; dactyloscopic data.

Повномасштабне вторгнення збройних формувань РФ на територію України вплинуло на всі сфери життя. Умови воєнного стану ставлять перед правоохоронними органами та криміналістами низку викликів, поміж яких збереження правопорядку та забезпечення безпеки громадян відіграють важливу роль. Один із найважливіших інструментів для досягнення цієї мети є дактилоскопія.

Дактилоскопія — це галузь криміналістичної техніки, що вивчає властивості та будову папілярних візерунків з метою їх використання для ототожнення особи під час розслідування кримінальних правопорушень.

Дактилоскопічна експертиза є важливим інструментом для правоохоронних органів і судових установ, її використовують для ідентифікації осіб за слідами їх папілярних відбитків.

Дактилоскопічні дослідження засновані на знанні морфологічних особливостей будови шкіри та зумовлені властивостями папілярних візерунків на пальцях і долонях рук та підшвах ніг [1, с. 72].

Дактилоскопічну експертизу використовують із різною метою (зокрема, для ідентифікації злочинців, підтвердження особи під час замовчування, для вирішення спорів і суперечностей).

Для проведення дактилоскопічної експертизи використовують спеціальне обладнання (наприклад, дактилоскоп), що дає змогу знімати

відбитки пальців і порівнювати їх з відомими зразками для встановлення ідентичності особи.

У період дії воєнного стану можуть виникати ситуації, коли важливо швидко й точно ідентифікувати осіб, які беруть участь у конфлікті або скоюють злочини. Дактилоскопічна експертиза дає змогу ідентифікувати осіб за їхніми унікальними папілярними відбитками, що допомагає в розслідуванні злочинів і встановленні осіб, які порушують закон.

У дактилоскопічній експертизі порівнюють папілярні відбитки, знайдені на місці злочину або на предметах доказової бази, із відбитками підозрюваних або потерпілих, що допомагає з'ясувати причетність осіб до скоєння злочинів і встановлювати обставини справи.

Вчасне проведення дактилоскопічної експертизи є важливим елементом забезпечення правопорядку під час воєнного стану, адже дає змогу швидко та ефективно ідентифікувати осіб, які можуть становити загрозу безпеці громадян, та вживати відповідні заходи для їхнього затримання, а також зберегти докази злочинів (зокрема, папілярні відбитки), які можуть бути використані в судовому процесі для доведення провини або невинуватості осіб.

Згідно з ч. 1 ст. 242 Кримінального процесуального кодексу України експертизу проводить експертна установа, експерт або експерти, яких залучили сторони кримінального провадження

або слідчий суддя за клопотанням сторони захисту, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання [2]. На жаль, ситуація, яка склалась сьогодні через воєнні дії, призвела до скрутного становища експертних установ, які змушені були передислокуватися або працювати в особливо важких умовах. Внаслідок цього зросла кількість злочинів, поміж яких багато потребують ідентифікації невпізнаних трупів, розкриття крадіжок та інших видів правопорушень. Саме дактилоскопічна експертиза допомагає не лише в розслідуванні та розкритті злочинів, а й, постійно технічно вдосконалюючись, стає надійним помічником у процесі здійснення досудового слідства [3, с. 19].

Проведення дактилоскопічної експертизи в умовах війни є складним завданням, що вимагає спеціального підходу та врахування різних чинників. Для успішного проведення цих експертиз необхідно врахувати:

- забезпечення безпеки експертів (захист від обстрілів, надання спеціального екіпірування та тренінги з безпеки);
- мобільність та оперативність (експерти повинні бути готовими до швидкого реагування на виклики та виїзди до місця події);
- збирання та зберігання дактилоскопічних даних (слід мати систему збирання, оброблення та зберігання дактилоскопічних даних, яка була б надійною та захищеною від втрати або пошкодження);
- співпрацю з іншими органами безпеки та правопорядку (із метою обміну інформацією та координації дій у розслідуванні злочинів);
- підвищення кваліфікації та психологічна підтримка (умови війни створюють стресові ситуації для експертів, тому важливо забезпечити їх психологічною підтримкою та надавати можливості для підвищення кваліфікації).

Важливо зазначити, що проведення дактилоскопічної експертизи в умовах війни вимагає від експертів спеціальних навичок, високої кваліфікації та готовності до викликів. Тому необхідно враховувати всі аспекти безпеки та оперативності, щоб забезпечити успішне проведення експертизи та підтримувати правопорядок в умовах війни.

Прикладом успішного використання дактилоскопії в період війни є ідентифікація загиблих

військовослужбовців або цивільних осіб, знайдених у місцях бойових дій, та повернути їх рідним.

Також дактилоскопія допомагає розслідувати злочини, скоєні під час військових дій. Наприклад, за допомогою папілярних відбитків можна ідентифікувати осіб, які скоїли терористичні акти або злочини проти мирного населення. Також дактилоскопія допомагає зберігати правопорядок, ідентифікуючи осіб, які можуть створювати загрозу безпеці [4], і для контролю за в'їздом і виїздом осіб на тимчасово окуповані території або на пункти пропуску.

Варто зазначити, що проведення дактилоскопічної експертизи в період дії воєнного стану є важливим інструментом для забезпечення правопорядку та безпеки громадян. Важливо підтримувати криміналістів і правоохоронні органи у проведенні таких експертиз та використанні отриманих результатів для розкриття злочинів та ідентифікації осіб.

Отже, особливості проведення дактилоскопічної експертизи в період воєнного стану в Україні вимагають дотримання специфічних заходів і процедур для забезпечення ефективності та об'єктивності проведення експертизи. Проведення дактилоскопічної експертизи передбачає обов'язкове дотримання нормативно-правових актів із метою забезпечення законності, об'єктивності та надійності результатів експертизи, адже дактилоскопія відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки та правопорядку.

Перелік джерел посилання

1. Удовенко Ж. В. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галагана. Київ, 2016. 320 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI (зі змін. та допов.). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 04.03.2024).
3. Баранова Н. О. Актуальність дактилоскопічної експертизи під час воєнного стану в Україні. *Напрями науково-технічної роботи для підтримки економіки під час воєнного стану* : міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Львів, 18.04.2022). 208 с.
4. Долинський С. М. Особливості проведення судових експертиз в умовах воєнного часу. *Актуальні питання судово-експертної діяльності в умовах воєнного стану та повоєнний період* : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса ; Львів, 28.09.2022). Львів, 2022. 46—48 с.